

NİTELİKLİ İŞ GÜCÜ GÖÇÜ NEDİR?

Mehtap Özkan Deliduman- *EMO Ank. Şb. Basın-Yayın*
mehtapozkancan@gmail.com

Göçün tanımı “anamlı bir uzaklık ve etki yaratacak kadar bir süre içinde gerçekleşen bütün yer değiştirmeler” olarak yapılmaktadır. Göç oluşum nedenine, süresine ve mesafesine göre farklı kategorilere ayrılmaktadır.

Oluşum nedenine göre göçler; gönüllü göç, insanların kendi iradesiyle buldukları alanı terk etmesi; zorunlu göç, insanların iradeleri dışında itici faktörler ile terk etmesi olarak sınıflandırılmaktadır. Süresine göre göçler ise mevsimlik ya da sürekli olarak sınıflandırılır. Mesafeye göre göçler ülke içinde yapılan iç göç, ülke dışına yapılan dış göç yani uluslararası göç olarak ayrılır.

Uluslararası göç en genel anlamıyla, insanların belli bir ülkeden başka bir ülkeye doğru, belirli bir süreliğine veya daimi olarak gerçekleştirdiği nüfus hareketi olarak tanımlanmaktadır.

Dünya tarihi boyunca siyasi sığınma talebi, daha iyi eğitim olanakları, aile birleştirme politikaları, şiddet ve savaş ortamından kaçış, siyasi istikrarsızlıklar, refah artışı gibi birçok sebepten dolayı uluslararası göç yaşanmış ve yaşanmaktadır. Uluslararası göçün, en temel nedenleri az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasındaki ücret farkları, refah seviyesindeki fark, sosyal adaletsizlik ve yönetimsel baskılar olarak

sıralanabilir.

Gelişmiş ülkelerin uyguladıkları göç politikaları da uluslararası göçün dünya genelindeki yönelimini ve dağılımını belirlemektedir. Yakın tarih boyunca Ortadoğu coğrafyasında sürüp giden savaş ve özellikle de son yıllarda Suriye’de yaşananlar hem Türkiye’yi hem de Avrupa’yı oldukça büyük bir göç dalgası ve beraberinde de mülteci sorunu ile karşı karşıya bırakmıştır. Bu ülkelerdeki insanların Türkiye üzerinden Avrupa’ya gitmeye çalışmaları ve Türkiye’nin yeni göç, göçmen ve mülteci politikaları belirleme çalışmaları buna bir örnek teşkil etmektedir.

“2016 yılında ülkemizden yurt dışına göç eden göçmen sayısı 69.326 iken bu sayı 2017 yılında 113.326 olmuştur. Yurt dışına göç eden her beş kişiden ikisi 20-34 yaş aralığında yer almaktadır. 2016 yılında yurt dışına çalışmaya giden 24.000’e yakın kişinin binden fazlası yani %5’i mühendis ve yüze yakını da mimardır.”

Beyin Göçü – İşgücü Göçü

Beyin göçü ve işgücü göçü de uluslararası göçün bir türü olarak tanımlanabilir. Beyin göçü, eğitilmiş ve nitelikli işgücünün ülke dışına çıkması, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere

gelişmiş ülkelere doğru hareket etmesi olarak tanımlanabilir. Bilim insanları, mühendisler, mimarlar ve doktorlar gibi eğitilmiş kişiler bu kategoriye girmektedirler. Ülkeler açısından beyin göçünün en önemli sonucu, göç veren ülkelerin gelişmeleri yavaşlarken, göç alan ülkelerin de gelişimleri ivme kazanması olarak ortaya çıkmaktadır. Bir gönüllü göç türü olan beyin göçü aynı zamanda daha iyi bir iş ve çalışma şartları amacıyla

yapılan uluslararası işgücü göçünün bir örneğidir. İşgücü göçü de insanların yaşadıkları ülkede istihdam olanağı bulamaması ve/veya çalıştığı işteki ekonomik ve sosyal tatminsizlik, fırsat ve sınıfsal eşitsizlik gibi nedenlerden dolayı başka ülkelere iş bulmak amacıyla gerçekleştirilen göç hareketi olarak betimlenebilir.

İç ve dış ekonomik dinamikler uluslar arası işgücü göçünün en temel ekonomik nedenleri olarak söylenebilir. Bunun yanı sıra doğa olayları ve iklimsel sorunlardan kaynaklanan işsizlik, diğer ülkelerdeki daha iyi ve kaliteli eğitim olanaklarını kullanarak iş imkânlarının gelişmesi, politik huzursuzluklar ve savaş ortamında insanların işlerini kaybetmesi de uluslar arası işgücü göçünün nedenleri arasında sıralanabilir.

Dünya genelinde işgücü göçünün yarısından fazlası az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere doğru gerçekleşmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki insanların gelişmekte olan ülkelere göçü daha az görülmektedir.

Türkiye’de Durum

Türkiye’de ilk kitlesel iş gücü göçü, 31 Ekim 1961 tarihinde, Federal Almanya ve Türkiye arasında imzalanan ikili işgücü anlaşması ile gerçekleşmiştir. Bu tarihten sonra artarak büyüyen uluslar arası işgücü göçü tablosunda Türkiye, göçe kaynaklık eden ülke olarak yer almıştır.

Son yıllarda gerek Ortadoğu coğrafyasında yaşanan sürecin ülkemize yansımaları gerekse ekonomik dengesizlik, refah seviyesindeki düşüş ve sosyal adaletsizlikteki artış ülkemizde yetişmiş olan nitelikli insan gücünün gelişmiş ülkelere doğru göç etmesini hem hızlandırmış hem de artırmıştır.

Sadece 2016-2017 yıllarında bir yıl içinde yurt dışına göç eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sayısındaki artış %63'lük bir seviyededir. 2016 yılında ülkemizden yurt dışına göç eden göçmen sayısı 69.326 iken bu sayı 2017 yılında 113.326 olmuştur. Yurt dışına göç eden her beş kişiden ikisi 20-34 yaş

aralığında yer almaktadır. 2016 yılında yurt dışına çalışmaya giden 24.000'e yakın kişinin binden fazlası yani %5'i mühendis ve yüze yakını da mimardır.²

Nitelikli işgücünün gelişmiş ülkelere göçmesi ülkemizin içinde bulunduğu sosyoekonomik durumdan çıkmasını geciktirmekte; beşeri sermaye kaybı olarak da tanımlanan bu durum göç eden kitlenin yaratacağı kültürel ve sosyal katkıların kaybı olarak

da düşünülebilir. Ülkemizdeki nitelikli iş gücü göçü AR-GE, bilişim ve ileri sanayi alanlarında gelişme oranını yavaşlatmaktadır. Sağlık, altyapı ve eğitim gibi nitelikli personel istihdamına ihtiyaç duyulan hizmetlerde de nitelik ve kalite kaybı yaşanmakta, eksiklikler ortaya çıkmaktadır. Genelde göç, özelden de beyin göçü ve işgücü göçü, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasında en büyük engellerden biridir. Bu göçün önüne geçebilmek, baskı ve yasaklayıcı önlemler ile değil, ekonomik kalkınma, refah düzeyindeki artış, en temelinde düşünce ve vicdanı hür bir toplum için çabalamaktan geçmektedir.

Kaynakça:

1-ERDER, Sema (1986). *Refah Toplumunda "Getto" ve Türkler, İstanbul: Teknografik Matbaacılık*

2- <https://chp.azureedge.net/4e364a6dfa264acba3efa8626b513a19.pdf>

Yararlanılan Kaynaklar:

3- <http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/10982/493056.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

4- <http://yusbed.yalova.edu.tr/article/view/5000001702>

5- <http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/handle/12345/10792>

6- https://www.researchgate.net/publication/301564792_Uluslararası_Goç_Cesitleri_Nedenleri_ve_Etkileri_International_Migration_Its_Types_Causes_And_Effects

7- <https://www.kafkas.edu.tr/dosyalar/iibfdergi/file/03/7.pdf>

8- http://www.turgutgoksu.com/FileUpload/ks7441/File/iscilikten_vatandasliga_kitap_pdf.pdf

9- <http://www.kamu-is.org.tr/pdf/817.pdf>